

W I L N O

PRZEWODNIK KRAJOZNAWCZY

(SZKIC MONOGRAFJI HISTORYCZNO-ARCHITEKTONICZNEJ)

2169

WYDANIE DRUGIE

całkowicie przerobione i uzupełnione
z 30 ilustracjami i 2 planami miasta

OPRACOWAŁ

JULJUSZ KŁOS

Prof. Uniw. St. Batorego.

**Kolekcja
Emila Kornasia**

W DODATKU:

Prof. Dr. STANISŁAW TRZEBIŃSKI:

Krótką wiadomość o dziejach Uniwersytetu Wileńskiego
i Wileńskiej Akademii Medyko-chirurgicznej (1579—1842).

WYDAWNICTWO

Oddziału Wileńskiego Polskiego Tow. Krajoznawczego —
Touring - klubu.

Skład główny w księgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie.

W I L N O 1929.

SPIS RZECZY.

	Str.
Przedmowa do drugiego wydania	7
Wstęp	9
I. Zarys dziejów miasta	17—52
1. Okres przedhistoryczny	17
2. Wilno, jako stolica Litwy pogańskiej (1323 — 1387)	20
3. Okres Jagielloński (1387 — 1586).	22
4. Wilno w w. XVII i XVIII.	30
5. Wilno w okresie niewoli (1793 — 1914)	36
6. Wilno w okresie wielkiej wojny (1914 — 1919)	44
7. Wilno wyzwolone	47
II. Rozwój architektoniczny Wilna	55—100
8. Uwagi ogólne	55
9. Okres przedchrześcijański.	59
10. Okres gotycki (od początku XV w. do po- łowy XVI w.)	62
11. Okres Odrodzenia (XVI w.)	70
12. Okres baroku (w. XVII)	76
13. Styl XVIII w. „Rokoko” (1700 — 1770).	85
14. Klasycyzm (1770 — 1830)	91
15. Sto lat ostatnich	97
III. Topografia Wilna	103—280
16. Położenie i układ miasta	103
17. Dzielnica Zamkowa	113—170
a. Góra Zamkowa	113
b. kościół św. Marcina	116
c. kościół św. Stanisława, katedralny	117
d. plac Katedralny	131
e. ogród po-bernardyński	134
f. kościół św. Anny	134
g. kościół św. Franciszka i Bernardyna oraz b. klasztor Bernardynów	136
h. kościół św. Michała i b. klasztor Bernar- dynek.	140
i. Kolegium Chemiczne	144
j. zaułek Bernardyński	144
k. ul. Zamkowa	146

i. kościół św. Jana	149
l. Uniwersytet	154
m. Alumnat Papieski	164
n. pałac Biskupi (reprezentacyjny)	166
o. plac Napoleona	169
p. kościół św. Krzyża i b. klasztor Bonifratrów	169
18. Dzielnica Ratuszowa	171—199
a. b. pałac Radziwiłłów (Kardynała)	171
b. zaułek Literacki	171
c. cerkiew św. Paraskiewy (Piatnicka)	172
d. dawny pałac Chodkiewiczów	173
e. dom Franka	173
f. b. pałac Paców	173
g. cerkiew św. Mikołaja	174
h. plac Ratuszowy	175
i. dawny Ratusz	175
j. kościół św. Kazimierza i klasztor Jezuitów	177
k. ul. Ostrobramska	180
l. b. pałac Brzostowskich	180
l. Sala Miejska	180
m. cerkiew św. Trójcy i b. klasztor Bazylianów	181
n. cerkiew i monaster św. Ducha	185
o. kościół św. Teresy (Ostrobramski) i były klasztor Karmelitów Bosych	186
p. kaplica Ostrobramska	188
r. Ostra Brama	190
s. b. kościół św. Józefa Oblubieńca z klasztorem Karmelitanek Bosych	191
t. kościół Wszystkich Świętych i b. klasztor Karmelitów	192
u. kościół św. Stefana	193
w. cmentarz św. Stefana	194
x. dzielnica żydowska (Ghetto)	195
y. Główna Synagoga	196
19. Dzielnica południowo-zachodnia	199—219
a. kościół św. Trójcy	199
b. kościół św. Ducha i b. klasztor Dominikanów	200
c. Collegium Nobilium Pijarów	201
d. kościół Ewangelicko-Luterański	203
e. kościół św. Mikołaja	203

f. b. kościół N. P. Marii „na Piaskach” i b. klasztor Franciszkanów	204
g. b. pałac Tyszkiewiczów	207
h. Teatr Wielki	208
i. cmentarz Ewangelicki	210
j. cmentarz wojenny niemiecki	212
k. dawny szpital niemiecki	213
l. kościół św. Katarzyny i klasztor Benedyktynów	213
l. b. pałac Oskierków	214
m. kościół Ewangelicko-Reformowany (Kaliwiński)	215
n. zaułek św. Ignacego	216
o. kościół św. Ignacego i b. klasztor Jezuitów	217
p. b. pałac ks. Janusza Radziwiłła	218
20. Dzielnica Rossy	219—242
a. szpital Sawicz	219
b. kościół Matki Boskiej Pocieszenia i b. klasztor Augustjanów	220
c. brama Subocz	221
d. widok na miasto	222
e. lochy na Bakszcie	222
f. kościół Wniebowstąpienia Pańskiego i b. klasztor Misjonarzy	223
g. kościół Serca Jezusowego i klasztor Wyztek	227
h. cmentarz na Rossie (w opracowaniu prof. Stanisława Kościalkowskiego)	228
21. Dzielnica Zarzecze	242—248
a. cerkiew Przczystej Bogarodzicy	243
b. b. klasztor Bernardynek Zarzecznych	244
c. pałac Honestich	245
d. kościół św. Bartłomieja	245
e. cmentarz Bernardyński	246
f. cmentarz żydowski	247
22. Dzielnica Łukiszki	248—255
a. ul. Mickiewicza	248
b. kościół św. Jerzego i b. klasztor Karmelitów	250
c. kościół św. Jakóba i Filipa	251
d. meczet mahometański	252

e. gmach Towarzystwa Przyjaciół Nauk	253
f. kościół św. Rafała i b. klasztor Jezuitów	254
23. Dzielnica Antokolska	256—269
a. b. pałac Tyszkiewiczów	256
b. pomnik Mickiewicza	256
c. b. więzienie polityczne („Nr. 14“)	257
d. b. pałac Słuszków	257
e. kościół św. Piotra i Pawła oraz b. klasztor Kanoników Laterańskich	260
f. cmentarz Antokolski	264
g. b. pałac Sapiehów na Antokolu	264
h. kościół Pana Jezusa i b. klasztor Trynitarzy	266
i. wąwozy i wzgórza „Altarji“	267
j. góra Trzykrzyska	268
k. widok na miasto	269
24. Wycieczka do Werek	270—274
a. kościół i b. klasztor Trynitarzy w Try- nopolu	271
b. pałac w Werkach	271
c. park pałacowy	272
d. Zielone Jeziora	273
e. kościół i b. klasztor Dominikanów w Kal- warji	273
25. Wycieczka do Trok	274—280
a. góry Ponarskie	274
b. Waka	275
c. Landwarowo	275
d. miasteczko Nowe Troki	275
e. ruiny kościoła i klasztoru Bernardynów	276
f. kościół farny	276
g. ruiny zamku lądowego	277
h. ruiny kościoła Dominikanów	277
i. Góra Ofiarna	278
j. zamek na wyspie	278
k. Kinessa karańska	280
26. Program zwiedzania Wilna	281—285
a. Szczegółowe zwiedzenie miasta i okolic	281
b. Zwiedzenie najważniejszych zabytków w ciągu pół dnia	282
c. Zwiedzenie w ciągu całego dnia	282
d. Zwiedzenie w ciągu półtora dnia	283

e. Zwiedzenie w ciągu dwu dni	284
f. Zwiedzenie w ciągu trzech dni	284
IV. Krótką wiadomość o dziejach Uniwersytetu Wi- leńskiego i Akademji Medyko - chirurgicznej (1579 — 1842). Opracował prof. Dr. Stanisław Trzebiński	286—303
Skorowidz przedmiotowy	305—311
Spis ulic i plan miasta	VII—XI

Okladkę rysował profesor Ferdynand Ruszczyc.